

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. III. Quid in dicta clausula veniat nomine laboris, ac industriæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

quia sic uterque terminus sortitur suum effectum, & quidem quilibet alium, ut patet consideranti.

2293. Ex dictis colliges, adhuc verificari clausulam, quod oratores *pauperes & miserabiles* existant, si revera *potior* sustentatio eorum, solum nascatur ex labore, ac industria ipsorum, ita ut his seclusis, non haberent alias decentem victum, licet ex agello aliquo, vel bono simili habeant aliquem proventum modicum; quia licet particula *tantum* sit exclusiva omnium, quæ in dispositione inclusa non sunt, loquendo de rigore juris; in hoc tamen casu potius id, quod naturalis æquitas, quam juris apex suadet, dicendum videtur. Ratio est ex dictis; nam finis hujus clausulæ (*ne officiales Curie fraudentur suis emolumentis*), ut loquitur Corradus relatus supra non videtur cum eo rigore exigere, ut propter modicum pecuniæ, quod fortassis obveniret ex illo oratorum agello, particula *tantum* tam rigore accipiatur, ut negetur oratoribus dicto modo pauperibus dispensatio *in forma pauperum*, licet habeant justasomnino causas; & alias, ob eandem, oblatâ pecuniâ, certò dispensationem reciperent in forma ordinaria. Hoc enim nec de mente Ecclesiæ, nec tam sancti Tribunalis, cui præsumunt tantum viti Ecclesiastici, præsumi aut debet, aut potest.

2294. Et ideo, etsi Corradus *cit. l. 8. c. 5. n. 21.* censet in hoc casu *non relinqui arbitrio prudentis judicis*, quisnam (consideratâ qualitate personarum oratorum) dicatur *pauper*, quis *miserabilis* ad effectum dispensationis in forma pauperum? eo quod particula *tantum* taxativa sit, & ad evitandas fraudes hodie addatur verbum *miserabiles*: contrarium tamen probabilius est, ut tenet Covarru. *l. 2. var. resol. c. 6. n. 8.* Menoch. *de arbitrar. casu 66.* & alij, tum ex fine, propter quem apponitur illud *tantum*, ut jam dictum est, qui revera non videtur posse exigere illum rigorem in dispositione odiosa, qualis est illa clausula; tum etiam ex mente ipsorum Curialium; præsertim, *si ipsi de suo usum addendi eam particulam induxerunt*, ut sentire videtur Corradus relatus supra n. 2292.

§. III.

Quid in dicta clausula veniat nomine laboris, ac industria?

Cum dixerimus clausulam, de qua in præfens, sufficienter verificari, si oratores sustentationem non habeant aliunde, sed ex solo suo labore, ac industria, sumendo *ly solo* juxta dicta §. priori, quæstio est, an nomine *laboris & industria* duntaxat veniat tantum corporalis labor manuum, servilis, mechanicus, agrestis? & non tantum *labor* supponat pro functione vel animi, vel corporis; sed etiam *industria* pro ingenij, sive artis exercitatione, quæ nascitur ex scientia, & providentia, ut tradit Lexicon utriusque juris apud Joannem Kahl V. *Labor & industria*, rectè dicitur *pauperes* (juxta mentem illius clausulæ) & *miserabiles*, non tantum eos, qui *solo labore corporis, sed etiam animi*, sibi querere coguntur suam sustentationem, adeò ut his seclusis & fructibus inde nascentibus victum non habent. Et ratio est, quia non tantum rusticolæ, ac opifices, sed etiam alij, statu longè superiores, justissimas causas habere possunt pro dispensatione matrimonij; a qua utique *in forma pauperum* impetranda, si & ipsi adeo tenuis fortunæ sint, ut non nisi ex industria sua vivant, excludendi non sunt.

§. IV.

De attestazione super paupertate, & miserabilitate Oratorum.

Communis doctrina habet, quod Oratores, qui petunt dispensari *in forma pauperum*, quia scilicet solvere non possunt expensas compositionis, & jurium, quæ sibi debita volunt Curiales, cum in forma ordinaria dispensatur, debeant asserere attestacionem sui Ordinarij de sua paupertate, & miserabilitate, de quibus jam actum est. Quia tamen sæpe dubitatur, quâ forma talis attestatio præstanda sit? ea subiungimus, quæ etiam ad hunc finem opportuna esse possunt. Quare

Not. 1. ipsos à suo proprio Parocho (si sub uno sint, vel si sub diversis, quemlibet à suo) debere petere attestacionem juratam, &